

Bac de Roda

Recordo, de fa anys, aquella masia. Teníem costum d'anar-hi de part de vespre; o, més exactament, quan el sol encara martellejava, ferm, la plana, però sabíem que, aviat, li caldria abdicar l'imperi de la roentor. Venint del pont vell i de la plaça de Roda, el camí és un carrer, i al mateix temps, continua i prepara la carretera. Després esdevé, cap a l'Esquirol, una llenca llisa i frescal, sota fullam verd.

Passem per davant de la Cooperativa: una sala vasta i, a aquella hora, mig buida encara, amb taules de marbre i seients de fusta o de ferro. Al fons, un televisor consagra imatges a la ceguesa de l'espai. Parant l'orella sentireu la fressa de les fitxes de dòmino. La vida, aquí, té un ritme propi, de pèndol; un diapasó, una mesura. És el món dels poemes de Miquel Martí i Pol. Tot, al poble, fa el seu cicle.

Potser ha bordat algun gos, contra el gran cel blau i blanc que, al fons, ja vermelleja. Cap a l'esquerra, el camí davalla una mica; de tant en tant, hi brunz una moto, o un cotxe fent polseguera, o hi rodola, lent, un carro intemporal i agrari. El camí no és pas llarg, però convé fer-lo pausat; convé que l'ull pugui maridar-se amb el perfil de les muntanyes blaves al fons de l'horitzó, i amb aquest repòs de la planura, tremoladissa i vasta i amansidora com la claror marina.

Les pedres són molt antigues; el sol hi bat de ple, encara. Llavors -els anys que vam començar a anarhi- eren només uns murs nus i grisosos. Calia creure, aleshores, el record dels qui recordaven. Calia imaginar una llosa amb una inscripció i saber que; allí, hi va viure en Bac de Roda. Una llosa abolida, una llosa desada. Una llosa com aquesta, que avui hi torna a ser. I vèiem un dia de l'any 1713, als encontorns de Roda de Ter, en aquesta masia. I ara aquest home surt de la masia. A fora, l'esperen; és una fulguració, només una visió ràpida i violenta de pistoles antigues i de cordes, i en Bac de Roda, presoner, engarrotat a la cua d'un cavall. Morir per Catalunya? Caminem una mica més, deixant enrere la masia d'en Bac de Roda. La llum, ara, ve de biaix, filtrada pels pollancre. El riu, a recer dels troncs que blanquegen, té una llum més íntima. Viure per Catalunya, morir per Catalunya: al cor de la Història, la mort d'en Bac de Roda és una forma de dir que sí, de reconèixer-nos part de la claror d'un paisatge.

(20 de juliol)

Pere Gimferrer, *Segon Dietari 1980-1982*, Edicions 62, Barcelona, p. 25-26.